Figre kerr Fries MEL-20Â°3-cocl 002

Hezenie. NUL}

26

PRODUCED BY THE

KILLIE CAMPBELL AFRICANA LIRRARY

FOR RESEARCH PURPOSES

Me DIE

WUISGENOOT

[6 Maart 1931."

"N

Die gewonde os.

Be van die interessantste ontmoetings gedurende die eerste halfjaar van my omruilwerk aan die N.U.K. op Pietermaritzburg is die ontmoeting met die jong Soeloekunstenaar Hezekieli Ntuli. Sy Jewensgeskiedenis is maar _ kort. Hezekieli is nog baie jonk, amper sewentien jaar. Hy is, soos hy ons self vertel, tien uur ten noorde van Eshowe, die hoofstad van Soeloeland, en rond veertig my] van die Portugese grens gebore. Soos sy foto duidelik Jaat sien, is hy â\200\231n slanke lang-opgegroeide Kaffer met â\200\231n hoog-intelligente gesig. Wat by hom besonder opval, is die hooggeboÃ© voorhoof en die beweeglike, Jang, dun vingers.

Toe hy nog â\200\231n klonkie was, moes hy dag-uit, dag-in sy vader se . beeste oppas. So het hy in daardie kinderdae, aan die verlate rivierbedding gesit en in die stilte en eensaamheid uit die kleiaarde van die rivierbed klein __ figuurtjies, hoofsaaklik diere-gedaantes soos hy hulle in sy eie wilde wÃ©reld ge-

sien het, daar geknie en geimodel-
leer. ,
Wat Hezekieli na die stad ge-
dryf het, baie myle weg van die
ouerlike kraal, weet niemand. Dit
mag wel die honger gewees het. In
ieder geval het die jong Soecloekaffer

vyfie wat hy uit
iodelleer het, vir â\200\2301 ar sjie
iT Toy Die besigheids-
mense van ons tyd het egter nie
tvd en ook nie sin gehad vir
daardie ou Kaffertjie wat op die
straatsteen gesit het nie. Wat kan
immers nou goeds uit die â\200\224 swart
skepsels voortspruit? Hezekieli het
honger gehad en het hom aan die
straathoek teenoor een van die on-
telbare ,,Motor Service Stationsâ\200\231
neergeburk en gewag. Maar nie-
mand het vir die sonderbare kuns-
werk tyd gehad of belang getoon
nie. Net â\200\231n hond-â\200\224die hond van
die ,,motor serviceâ\200\231â\200\231-eienaar â\200\224 het
die klein leeuwyfie-figuurtjie op die
straatsteen ontdek en van daardie
oomblik af die oÃ© nie meer daar-
van afgekeer nie. Grollend en op-

laar, en

gewonde het hy sy nekhaar opge-
steek en in aanvalsposiesie om die
klein diertjie gesluip. By daardie

OELOE-KUNSTENAAR â\200\224

Deur DR. M. R. BREYNE

Waarnemende
Professor aan die N.U.K., Pietermaritzburg

â\200\230ny Vriend van my wat op die
staf van die Naturelledepartement
is, het my een dag na Hezekieli se
woouplek meegencem. Mn. St. W.
het ons vriendelik ontvang. Hy is
alloos bly om = mense te ontmoet
wat belang stel in Hezekieli se werk.
Die eerste leeuwyfiemodelletjie het
ek daar gesien. Dit is â\200\231n figuurtjie
in gecl-bruin gebrande â\200\224 kleiaarde,
ongeveer twintig tot dertig sentime-
ter hoog. Dis nie so goed as sy
later werke nie, maar dit verbaas
tog reeds deur die lyne en bewe-
ging wat in die dooie â\200\224 kleiaarde
steck. Mur. St. W. bring ons in
die bureelvertrekke van sy agent-
skap. Daar staan op rakke wat am-
per tot aan die soldering reik, â\200\231n
groot versameling van modelle en

Leeus â\200\230het â\200\231n bullel neergetrek en sleep dit inâ\200\231 hul- skuilplek
.

tyd het mnr. St. W., â\200\231n huismake-

lewensversekeringsagent,
aan die hock van ,,Commiercial-
Roadâ\200\235 afgekom. Die snaakse ma-
licre van die hond het sy opmerk-
saamheid aangetrek en hom nuus-
kierig = gemaak. Die diermodelle-
tjie van die Socloe het in sy een-
voudige dog natuurlike skoonheid
en krag hom verbaas. ILy het dit
van Hezekieli gekoop en die Soeloc
met hom laat saamgaan. Die be-
vocgde owerheid vir Naturellesake
het hom verder dan die toelating
gegee om Hlezekieli Ntuli inâ\200\231 sy
diens te behou. So is die jong
Soelockunstenaar â\200\224 sedert Oktober
1929 by mnr. St. W. werksdam.
Hy kry sy loon en het niks anders
te doen nie as om vir sy kuns te
iewe en te werk. Sy baas het hom
kleiaarde uit die rivierbed laat be-
sorg, en nou kan â\200\231n mens Heze-
kieli amper iedere dag in die natuur-
kundige museum van die stad sien
sit, waar hy die diere in die glas-
kaste bestudeer en probeer boetseer.

figuurtjies â\200\224 van die olifant tot die
bobbejaan, van die ,,felis Leoâ\200\231â\200\231, die
koning van die woestyn, tot die

Verder â\200\231n hele ry klein
borsbeeldjies van Soeloekapteins,
ringkoppe, Kaffervrouens, ens.,
soos die paar fotoâ\200\231s dit laat sien.

Die waardevolle van Hezekieli se

werk lÃ© daarin dat ons hier nie
blote kopieÃ©, nie lewelose namaak-
sels van die werklikheid het nie:
daar steek meer in as dit. Daar
straal siel en lewe uit die lyne en
bewegings van die diere en mense
wat die Soeloe boetseer. Kyk wat-
ter uitdrukking lÃ© in die wesens-
trekke van daardie Kafferkoppe.
As ons ieder kop goed bekyk en
met die ander vergelyk, dan het
iedereen sy eie karaktertrek, sy eie
lewe, sy eie atmosfeer. c in die
a â\202¬

skerpioen.

S meer weer -
gee ie blote natuur, as die
pure werklikheid â\200\224 dit is die moei-
likste taak, ja, dit is eintlik die krag
en die begaafdheid van â\200\231n kunste-
naar.

Ilezekieli boetseer nie net na mo-
delle nie: hy werk ook visionÃ©r â\200\224
dit wil sÃ©, hy skep uit sy geheue.
Wat Jry in vroeÃ©r dae gesien en be-
leef het, wat hy in sy kinderdae
in en rond die ouers se kraal of
tussen die berge en klowe van Soe-
Jocland. self deurgemaak het, pro-
beer hy om in die lewelose klei-
aarde weer tot lewe te herskep.
Tussen die baie figuurtjies soos
olifante, renosters, seekoeie, koe-
does, leeus, kwag

Geveg tussen â\200\231n olifant en â\200\231n leeu.

oo wWilhaw 2

ee tals

eee aioe

Kem

DIE

MUISGRNOOT

27

s hy het
Pl, *. In die boet-
seerwerkie wat nie alte groot is nie
â\200\224die figuurtjies is amper dertig
sentimeter hoogâ\200\224IÃ© â\200\231n merkwaar-
dige beweging. Die Missionaris se
lang priesterkleed is, hoe snaaks dit
ook lyk, in die manier bewerk soos
ons allermodernste beeldhouers in
Europa nou werk, b.y., Barlach,
Leembruck, Hitzberger, ens. Daar
ontbreek natuurlik aan die werk van
die jong Socloekaffer wat ons teg-
niese vaardigheid en typheid noem.
Maar dis oernatuur en oerkrag wat
hier sonder twyfel deurbreck,
Hoogs merkwaardig is hoe THeze-
kieli soms die oâ\202¬ sluit, die gesig met.
sy lang, dun hande bedek en dan

oor sy werk nadink. it lyk of hy
sy omgewing vergeet het en gcheel-
enal afwesig is, Hy blik terug in
die wÃ©reld van Sy gedagtes, terug
in die natuur van sy geboorteland,

Die oerang-oetang,

daar: ,
dit in-

1 Missionaris lees die Bybel vir ’n Kalerfamiclic,

<P . pees
aarde en begin dan v

sy klei hig
e werk. Hy werk besonder vinnig,
en dis nie selde nie dat hy op cen
dag â\200\231n_ halfdosyn diermodelle af-
lewer. In hierdie swart scun van
Soclocland 1Ã© sonder twylel â\200\231n diep
kunsgevoel en ’n sterk naluurkrag
â\200\224 die kunsgevoel van een in die ge-
skiedenis beroemde volkstam, die
krag en eiendomlikheid van wie
weet hoeveel geslagte. Hezekieli
het nooit opleiding op daardie ge-
bied genict nie. Ily weet nie eens
wat kuns is nie, watter wette daar-
toe behoer nie?

Nie alles is natuurlik waardevol
wat Hezekieli
NiGeemaarile

me

ik besonder yerbaas en
verras. Hoe lyk soms die figure
wat kinders of beginnelinge maak ?
Die proporsie is gewoonlik die groot-
ste struikelblok. Ver, el }

hn

COKE]

=

Klar gevorm het in sy gees, begin

ewe e vingers die kleiaarde

te el, te ki ali knyp, en die fi-

guurtjie. tree weldia in sy â\200\224 proot

irekke uit die dooie klei-

: â\200\234Sy seal is,
gieerantace

Nertic

| Crt

Sy baas, minr. St.
y vertel dat Hezekieli in die be.
gin geglo het dat hy hom â\200\231n beson-
dere vreugde berei deur hom daag-
liks â\200\231n hele klomp modelle Â¢
vaardig. Fen dag het hy
ing in alle moontlike
het hom. y

S

Die jong Soeloe kon die sonderbare
handelwyse van sy witbaas nie be-
gryp nie, Doodongelukkig het hy
in dic kombuis agter die huis ge-
sluip en daar bitter gchuil. = Maar
toe sy baas hom daarop duidclik

maak dat nie die hoeveelheid nie,

Eers â\202¬ projek saree
E ease
dutde Va

se vingers boctseer

maar die d vir hom en
ook vir Hezekieli enkel van waarde
is, het sy blink 0 Oopgegaan. Met
nuwe moed het die swart. kunste-
nar weer aan sy werk gegaan in die
museum, waar hy sedert daardie
tyd nou weer daagliks ure en ure
voor die groot glaskaste sit en die
baie opgestopte diere van sy tuiste
bekyk en bestudeer

kundig id geniet nie. S
Wat hom nou meer as â\200\231n jaar g

die werk gebruik word nie. So
moet dit, om die werke te kan be-
Waar, met â\200\231n soort porselein-emaille-
stof oorgiet of oorborsel word. Dit
het die voordecl om die figuurtjies
van die swart kunstenaar vir die
naaste toekoms te red, maar dic
groot nadeel om iets vanâ\200\231 die kuns-
Waarde en van die persoonlike, fyn
kunsgevoel wat Ã©rens in â\200\230n trek of
â\200\231n lyn gebÃ©re 18, te vernietig.
Sedert ek Hezekieli, na my eer-
ste kennismaking met sy werk, ver-
laat het, het ek enkele fotoâ\200\231s van

SOELOEKAFFERKOPPR,

van die straat opgetel het en vir

10m Je verk, wil hom om niks in
die wÃ©reld onder die invloed van
cen nder uropese kunstenaar â\200\224

of t laat kom nie. Daar
so) Vv, sy natuur- |

theic â\200\224 ten mins-

te seker sy cie aard en karakter, sy
onbedorwe, natuur, sclroue sicl, Dit
â\200\230kK, Is dit jammer
rom nie verder kan
V nie. Die warm klimaat
van Natal laat dit nie toe om die
modelle in hulle kleiaarde â\200\224 te laat
Slaan soos Hezekieli hulle geboet-
seer het nie. Die natuurklei uit die
rivierbed besit nie die eienskappe
soos die klei wat gewoonlik vir daar-

sy beste en eienaardigste modelle
laat maak. Ek hoop hulle sal die
lesers en almal wat belang het by

hierdie werk, ten minste â\200\231n- idee

van die seldsame Natuurkans van

â\200\231n inboorling verskaf, Persoonlik was

ek besonder verheug gewees om â\200\231n
klein werkie van Hezekieli present
te kry. Dis â\200\231n bobbejaan wat 'n
skerpioen vang. Kees du met. af-

Wende kop die giflige gogega sterk
teen die grond vas, soudat kop en

stert van die skerpioen â\200\224 boontoe
krul. Dit lyk vir my besonder god
geslaag. â\200\230Tydens my verblyf hice
in Suid-Afrika staan dit op my
skryflafel, en ek verheug my. tel-

(Vervolg op bladsy 77.)

se neta ns tte

kens as my oâ\202¬ op daardie kuns-

werkie van die swart hande val.

Hezekieli Ntuli is geen heiden
meer nie. Buite sy kuns ken hy net
een vreugde, so vertel sy baas,
naamlik om die Bybel te lees. Hy
doen dit reÃ©lmatig en is selfs â\200\231n
ywerige proseliet onder sy rasge-
note. In een van dic Noorse mis-
siestasies in Soeloeland het hy hom
tot die Lutherse geloof laat bekeer.
Hy is fier daarop. So werk die
swart seun van hiÃ©rdie land dubbel,
eers deur sy kuns, dan met die
Woord Gods tot verkondiging van
die Here se goedheid en almag. [en
tog sit die heidense bygeloof nog
diep in sy swart lyf. Toe ek Heze-
kieli voor â\200\231n paar maande_ besoek
het om te probeer om hom in ’n
ander rigting te laat werk, naamlik
in die rigting van detailstudie, het
ek hom in die museum tot by â\200\231n
glaskas gebring waar â\200\231n opgestopte
oerang-oetang staan. Die breed-
plat aapkop is besonder mooi en
goed geskik vir â\200\224 boetseerstudie.
Â»Nouâ\200\231â\200\231, het ek vir Hezekieli gesÃ©,
Â»kyk en probeer om hierdie aap-
kop, net die kop en die nek te boet-
seer, Maar hierdie keer â\200\231n_ bieljie
groter.â\200\235â\200\231

Daar het Hezekieli op â\200\231n_ sckere
afstand die aapkop skerp maar met
â\200\230n sekere skuheid bekyk. Sy oÃ©
het geblink, en plotscling het hy
die lang hande voor hom_ uitge-
steek net of hy iets van hom wou
wegstoot; toe het hy die rug na die
kas gekeer en gesÃ©: ;,Nee! Nee!
Dit kan ek nie doen nie, dit mag ck
nie doen nie: die aap sal my in iny
droom kom oorrompel en dood-
maak.â\200\231â\200\231 Nooit sou hy nog â\200\231n uur
tus vind nie. Die aap speel â\200\231n
groot rol in die bygeloof van die Kaf-
fers. Ek het egter aangehou en dic
toorgedagtes probeer uitpraat. Dit

Besoek
Ons Takbesighede:
ZOUTRIVIER,
KAAPSTAD.

ae

GEBLOMDE â\200\224 SIS, Â© baie

DIE,

WUISGENOOT

â\200\231n Soeloe-Kunstenaar

(Vervolg van biadsy 27.)

Hezekieli Ntuli.

het baie moeite gekos om Heze-
kieli aan hierdie werk te kry. Met
bewende vingers het hy die klei-
aarde begin knie.
hy die omtrek van die kop, die breÃ©
kakebene modelleer, en nou is dit
amper klaar, nie heellemal nie â\200\224 so
ver het sy moed nie gereik nie. Dit
maak egler nie saak nie. Fk het
die kop gesien en moct erken dat
die oerang-oetang, â\200\224volgens â\200\224 my
kunsgevoel, cen van sy beste stukke
is wat hy ooit gemaak het.
Waardevolle | kunswerke â\200\224 van
naturelle is, as ons die etnologiese
voorwerpe daarlaat, soos boÃ©, pyle,
asgaaic, _toilet- â\200\224 en__-versierdinge
tjies, verder erdepotte, vleg- en hout-
werk, seker nog baie selde. Die in-
boorlinge het, besonder die Socloe,
vir knie- en snywerk 7a sekere

S. OBLOWITZ

(ETENS.) BPK.

Sy-Poplien, \

Langsaam hetâ\200\231

Hezekieli Neuli se hande.

liefde en begaafdheid, maar hierdie
plasticse werk van die Soeloe
Hezekieli oortref alles wat ek tot

hiertoe gesien het. Hezekieli is
ook die eerste naturel in die Unie
wat op die voorjaarse groot ,,Land-
boutentoonstellingâ\200\231? inâ\200\231 Pieterma-
ritzburg â\200\234hn erediploma gekry het vir
sy boelscerwerk wat op die â\200\224 ten-
toonstelling te sien was. *)

â\200\234Wat sal nou uil dice natuurtalent

van die Soeloe grovi? Moet dit nie
verder gehelp en opgelei word nic?
Ook blank Suid-Afrika het, meen
ck, die grootste belang daarby.
*) mn Paar modelle, onder ander ’n
ringkop, is in) â\200\231n honderd eksemplare
deur â\200\231n firma in Durban in brons afge-
giel. Wie hom daaroor interesscer,
skrywe aan Stanley Williams & Co.,
Bus 413, Pietermaritzburg.

dm., in skake.
gs van Blou,

i =
{7 Wasbare, Gen
blomde Satyn, 36\

dm., pragtige ont-

77

MY NOUSTE ONTKOMING

(Vervolg van bladsy 47.)

Nou begin die aap te beswyk, en
skiclik was daar â\200\231n harde gekraak
hoorbaar en die nek van die dier
was gebreek, en Corrie nie sonder
wonde nie, vol bloed, en nat van die
sweet, staan op, met â\200\231n glimlag nog
altyd op sy gesig.

Op diÃ© oomblik verskyn Kraai
ook op die toneel, daar hy die ge-
brul en geraas gehoor het en toe op
die geluid afgekom het. Hy skiet â\200\231n
paar skote onder die orige ape in,
wat dadelik die vlug neem noudat
hul leier geval het.

Na Corrie alles vir Kraai vertel
het, wens Kraai hom geluk met sy
heldedaad, en Corrie sÃ©: ,,Ja, dis
seker die nouste ontkoming wat ek
nog ooit met wilde diere gehad het,
of sal hÃ©.â\200\231â\200\231

,Ag,â\200\231â\200\231 voeg Kraai, die pessimis,
by, ,,wanneer kry ek tog â\200\231n kans
om te toon wat In my sterk arms
opgesluit 1Ã©2â\200\235â\200\231

Barbier: ,,U sal u kop moet op-
lig as u wil hÃ© ek moet u skeer.â\200\235â\200\231

Afgematte man: ,,O, sny dan
maar my hare!â\200\231

* *

Jan: ,,Sannie, neem my_ hart,
my hele hart vir jou.â\200\231â\200\231

Sannie: ,,Wie het dit weer heel-
gemaak? Gisteraand het jy nog ge-
sÃ© dat Lettie jou hart gebreek
het!â\200\231

Besoek:
Ons Takbesighede:
STELLENBOSCH,
SOMERSET-WES
en WYNBERG.

GEBLOMDE KRETON,

/ ligpers,
Siampanie,

Ligrooi,

asook

Groen,

Posbestellingsâ\200\231 aan:

18 Darlingstraat, KAAPSTAD.

werpe op Swart, Kas-
taiingbruin, Mariene-
blou, Bruin en

dik kwaliteit en baie mooi
ontwerpe. Dit is ons kwali-

gocie kwalitcit, net 41?

dellige patrone. Pr. jrt.

Oranje;
Swart en
Per
janrt

Wit, Seize agtergronde

? 7 â\200\230 , Wy ; :
Posgeld moet by alle bestellings aie 3/6 y

ingesluit word.

as

teit van f/- wat epgeruim

word teen

perv jaart

FLEURITA, in 45
van dic pragtigste en
nuutste skakerings.
Hierdie sto! is welbe-
kend=ovir sy) duur-
saamheid en onkreu-
kelbaarheid E /6

I/O

Per jaart

RAE-O-SHEEN met
klein spikkelqies, 38
dm., op Blou, Lig-
rooi, Groen, Sitroen
aglergronde; â\200\224 asook

geblom. 0... 1 /6

Teen per jaart

STEEKVASTE, Naatlose FUJLSY, â\200\224 buitengewoon
STOCKINETTE, 54 dm, dik D.D.D-kwaliteit, in
Netâ\200\231n paar skakerings oor 30)
van Rooi, Ligpers, Salm, .
Roos-Beige, Swart, Wit.
Opgeruim, pre jaart-1/ {4

skakerings; asook

Swart en Wit. ... 1/4

Â» . Beaenae
Per jaart

eee

. i/o Vy Â° ate \
f Bravise \ Netgordyn

SY -NINON -GEOR-
GETTE, 38 dim. in
al die pragtice skake-
rings. Hlierdie mooi
Georgette is geskik

vir aanddrag. 2/6

Nou, pr. jaart â\200\2344

SWITSERS-GERIB-
DE FROKKIES.
Fantasie - eckleurde

borsies. ... 0... 1 /-

Slegs VG.

stof, 48 din., met
eNlekleurige blom- \
ontwerpe, skakerings: \
Groen, Beige, Roos,
Vaalbruin, Ligpers
en Opklimgroen.

Per ; . A
â\200\224 1/6 yy

RS

Crepe -de-Chine, \
40> duim, in al
vdieo nuutste skake-

rings, asook in Swart
en Wit. â\200\231n Kopie

\\ tecn, part 2 /6 i
a \. gp

Sa -

FYN-GERIBDE
ALWETHUTEX-
FROKKIES Â© vir
Dames, kort moutjies,
ronde hals V.G.. en

CVG. OIG

ric 2/6

WASBARE SATYN
38 dim, in 20) prag-
tige, ligte Somerska-
kerings met inbegrip
van Swart en

Wits es 2/411

Per jaart

KUNSSY-KOUSE vir
DAMES. Spits hak-
ke, in skakerings van
Beige, Vieis, Vaal-
bruin, 3ruin en
Swart, Pr. paar 4 /_
2/6, t/1f en | /

TUSSORE-SY, van

â\200\230no odik, wasbare

kwaliteit.. Dit is ons

gewone recks van

1/6 wat nou opge-

ruim word teen { /-
Per jaart

ae ee

ee zs

KATOENKNIEBROERIES VIR DAMES, met
Systrepe. V.G. cen G.V.G. in alle {/-

skakerings.

SY-KNIEBROEKIES vir GERIBDE | FROKKIES
DAMES, Steckvaste stof, VIR DIE) KLeiNsPAN,
In skakerings van Ligrooi, vir kinderGies van f tot 5
Blow. Ligeroen, Ligpers i

, Liga laar, met kort moutjies en
en Wit, V.G,, elk. Â£144 daarsonder, ...00.. 0 "7A
G.V.G., elk Mlk /

BATIS-NAGJURKTES

VIR DAMES, â\200\224 kort

moue, FPantasie-veborduurde borsies, in skake-

rings van Perske, Ligrooi, Ligpers en 3/6
.

Elk